Świadczenia rodzinne

Podstawa prawna:

1. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.)
2. rozporządzenie rady ministrów z dnia 13 sierpnia 2023 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz.U. z 2021 poz. 1481)
3. rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 06 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. 2023 poz. 1340)

Świadczenia rodzinne przysługują:

1. obywatelom polskim;
2. cudzoziemcom:a) do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2021 r. poz. 2354, z późn. zm.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,d) posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,e) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach- jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z członkami rodzin, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,f) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,- na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych,- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

1. Świadczenia rodzinne przysługują osobom, o których mowa w ust. 2, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne. Chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Przyznanie świadczeń rodzinnych uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego, które w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 674 zł. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764 zł.

2. Świadczenia opiekuńcze – uzależnione od orzeczonej niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

2.1. zasiłek pielęgnacyjny – wynosi 215,84 zł i przysługuje:

a. dziecku niepełnosprawnemu z orzeczoną niepełnosprawnością
b. osobie niepełnosprawnej w stopniu znacznym, osobie niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym jeśli niepełnosprawność powstała do ukończenia 21 roku życia
c. osobie, która ukończyła 75 lat.**Powyższe świadczenie nie przysługuje:**

a. jeżeli członkowi rodziny zamieszkałemu za granicą przyznano tożsame świadczenie na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tej osoby
b. osobie pobierającej dodatek pielęgnacyjny z ZUS
c. osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie

2.2. specjalny zasiłek opiekuńczy

przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie przysługuje w wysokości 620 zł miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764 zł. Przysługuje na okres zasiłkowy.

Specjalny zasiłek opiekuńczy **nie przysługuje,** gdy osoba sprawująca opiekę :

1. ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej, innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty

socjalnej, zasiłku stałego
2. ma prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekunów
3. legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

2.3. świadczenie pielęgnacyjne

przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Niepełnosprawność musi być potwierdzona orzeczeniem o niepełnosprawności lub oznaczonym stopniu niepełnosprawności. W orzeczeniach tych dodatkowo powinny być wpisane wskazania o konieczności:

a. stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
b. stałego współudziału opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie podlega corocznej waloryzacji. Obecnie wynosi 2 458 zł.

Świadczenie **nie przysługuje** jeżeli:

a. osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego
b. osoba wymagająca opieki pozostaje w związku małżeńskim lub została umieszczona w rodzinie zastępczej, w specjalistycznym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki
c. osoba w rodzinie ma prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub inne dziecko w rodzinie.

3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

jednorazowe świadczenie wypłacane w wysokości 1 000 zł z tytułu urodzenia się żywego dziecka. Przysługuje matce, ojcu dziecka lub opiekunowi prawnemu albo faktycznemu dziecku. Obowiązuje kryterium dochodowe w wysokości 1 922 zł na osobę w rodzinie. Do wniosku należy dołączyć dokument zaświadczający o pozostawaniu matki dziecka pod opieką medyczną nie później niż od 10-go tygodnia ciąży. Wniosek o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka należy złożyć w terminie 12 miesięcy od narodzin dziecka. W sytuacji wniosku dziecka objętego opieką prawną, faktyczną lub przysposobienia dziecka wniosek składa się w terminie 12 miesięcy od objęcia opieką dziecka, nie później niż do ukończenia przez dziecko 18-go roku życia.

4. Świadczenie rodzicielskie

przysługuje matce lub ojcu dziecka w przypadku braku uprawnień **do zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego** (wyjątek stanowią osoby pobierające zasiłek dla bezrobotnych z Urzędu Pracy). Przysługuje w wysokości 1 000 zł miesięcznie przez okres 52 tygodni od urodzenia dziecka.

Prawo do świadczenia rodzicielskiego:

a. nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego,
b. ustala się od miesiąca urodzenia dziecka, jeżeli wniosek o jego ustalenie zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia urodzenia dziecka.

Nowy okres zasiłkowy 2023/2024

Okres zasiłkowy 2023/2024 trwa od 1 listopada 2023 roku do 31 października 2024 roku. Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego można składać od 1 lipca (elektronicznie) lub od 1 sierpnia (tradycyjnie).

Wnioski na zasiłek rodzinny w formie papierowej można składać od 1 sierpnia 2023r. najpóźniej do 30 listopada 2023r. aby nie stracić zasiłku rodzinnego od listopada 2023r.

1. W przypadku złożenia wniosku na nowy okres zasiłkowy wraz z wszystkimi dokumentami w terminie do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje do dnia 30 listopada b. r.,
2. W przypadku złożenia wniosku na nowy okres zasiłkowy wraz z wszystkimi dokumentami w terminie od 1 września do 31 października, ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń następuje najpóźniej do dnia 31 grudnia b. r.,
3. Natomiast w przypadku złożenia wniosku na nowy okres zasiłkowy wraz z wszystkimi dokumentami w listopadzie danego roku ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń może nastąpi najpóźniej do ostatniego dnia lutego następnego roku.
4. Natomiast w przypadku złożenia wniosku na nowy okres zasiłkowy wraz z wszystkimi dokumentami w grudniu danego roku ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz wypłata przysługujących świadczeń za miesiąc grudzień danego roku i kolejne miesiące może nastąpi najpóźniej do ostatniego dnia lutego następnego roku.